

ja torkuvoimaa sekä kulkoo pitkii matkoi omas maassaa ja käyp kauppareisuloil Vennäilkii. Karjalaine on hetas ja tulloo helpost surumieliseks mut joutsast taas iloseks. Hää tykkää leikkimisest ja sorjist laululoist, millasii häne heimoon omat runosepät on sepittäneet. Ja ko hää on pitänt ne muistissaa vanhoilt ajoilt, ni usjat kaikkii sorjat laulut on löyvvetty häne mailtaan.

Karjalaine käyttää sukunimnee, ja häne talojaa, minkä suures tuvas assuu monta ihmistä yhes, nimitettää suvu mukkaa. Sottii jälkee on Karjalaa muuttant nii monellaisii ihmisii, ettei yhekää kylä väk oo samanlaist ko naapurkylän. Viipuri läänis on sekasii alkuperäsii äyrämöisii ja myöhempää sinne muuttaneita savakkoi. Nää kaks kansa-ainesta on näihi päivii ast erottunneet toisistaa erlaisii vaatteihe takkee. Ja ko jokkuu äyrämöistytö männöö naimisii savakkopojan kans tai päivastoi, ni jo ieltpäi sovittaa tarkast et millasii riikineitä minjän pittää ruveta käyttämää. Jääske pitjä sorja kansallispuku on taas iha erlaine, ja sen tunto naisii pikäst, selkäpuolel riippuvast valkiast kaulavaatteest.

Karjalaine aijjaa nelpyöräsil lavetkärrilöillä Pietarii, mikä on häne kaupparaikkaan. Siel hää tienajaa rahhaa vaik pienil kivil. Mut yhtä helpost ko raha on tult, se taas männöökii. Karjalaine ko näät on ilonen ja auttavainen; hää ellää itse hyväst ja antaa omastaa toiselkii. Ko leipä loppuu, ni syyvvää vehnasta. Etelä-Karjalas, (tarkoittaa Länsi-Kannasta), emäntä paistaa joka päivä pehmijää leipää, mut köyhäs Pohjois-Karjalas kelpajaa kovakii leipä, mihi katovuosin sekoitettaa petäjäistäkii.

Karjalaine on ikkääko Suome kansa valopuol; avomieline, koh telias, vilkas ja kepijämieline. Hää on helpost ohjattava ja hönnitettävä, sekä herkkäuskone niiko laps, mut ei hänelt kuitekaa jämäkkyttäkää puutu. Hää on hyvä oppimaa ja hänel on sellasii luonnonlahjoi, mitkä tarvitsoot vaa hyyvvää kasvatusta jot hää asettus kansaan kaikkii parraihe joukkoo".

Murresanat: hetas = hyväluontoinen, hönnitettävä = narrattava, ieltpäi = edeltäkäs, ikkääko = ikäänkuin, pikavihane = äkkipikainen, riikine = vaate, sorja = kaunis, takkee = tähden, tertsakka = pirteä, torkuvoida = tehdä kauppaa, vehnasta = pullaa.

Lisäisin edellä olevaan Lauri Kanteen Karjalaisen ominaisuuksien kuvaukseen, että hyvin motivoituna Karjalainen on erittäin ahkera ja aikaansaava, omaksuu nopeasti uudet asiat ja menetelmät, on omimmillaan nopeata reagointia edellyttävissä tehtävissä.

Karjalaisuutta tarkastellessa on huomioitava pitkäaikainen talousmuotojen ero Länsi-Suomen ja Itä-Suomen välillä. Länsi-Suomessa harjoitettiin paikallaanpysyvää peltoviljelyä, kun sensijaan Karjalassa kaskiviljelyä, joka edellytti asukkaiden siirtymistä paikasta toiseen kaskien myötä. Kaskiviljelyn vaatiessa paljon työvoimaa, muodostui suurperheitä.

Länsi-Suomessa oli Kustaa Vaasan ajoista lähtien pyritty siirtämään maatilat jakamattomana vanhimmalle pojalle. Tämä aiheutti tilattoman väestön synnyn Länsi-Suomeen, kun sensijaan Karjalassa 1700-luvulta alkaen tuli säännöksi, että isän kuollessa kaikki pojat sivat osansa kotitalosta. (ks luku 5, Häme #5:n jaot).

Tilojen järkevän jakamisen ansiosta Karjalaan ei muodostunut renkien, piikojen, muonamiesten, mäkitupalaisten ja torppareiden kastia. Lahjoitusmaa-aikana donataarit suosivat tilojen jakamista, jolloin talonpojat jäivät tiloilleen. Tilojen siirtäminen vain yhdelle pojalle olisi ajanut tilattomaksi jääneiden perillisten etsimään paikkaa muualta, se ei olisi sopinut donataareille, joiden vauraus mitattiin donaatioiden täysi-ikäisten asukkaiden mukaan. 1703 alkanut Pietarin rakentaminen ja sen kasvamisen suureksi metropoliksi, edesauttoi talonpoikien pärjäämistä pienilläkin tiloilla.